

PÄÄTÖS

~~Päätös~~ Hyväksyttiin yksimielisesti em. kannanotto.

Helin Astala esitteli päätösvaliokunnan toisen esityksen:

"Päätösvaliokunta esittää yksimielisesti päätöslauselmaa, jossa esitettäisiin ajatuksia mm. Soklin kaivoksen avaamisen puolesta sekä Siilinjärven apatiittiesiintymän käyttöönottamiseksi. Teksti jaettu edustajille seuraavassa muodossa:

Liittokokous antaa tukensa Lapin kansandemokraateille kamppailussa Soklin kaivoksen avaamisen puolesta ja velvoittaa liittohallitusta toimimaan siten, että myönteinen ratkaisu tuotannon käynnistämisestä saataisiin mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään ensi syksyn aikana. Samalla liittokokous edellyttää liittohallituksen ryhtymään toimenpiteisiin Siilinjärven apatiittiesiintymän käyttöönottamiseksi mahdollisimman pian kotimaisen lannoiteteollisuuden raaka-aineen turvaamiseksi ja Pohjois-Savon vaikean työttömyyden lievittä-
miseksi. (Liite 88)

PÄÄTÖS Päätösvaliokunnan esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Heli Astala:

« Päätösvaliokunnalle on esitetty käsittelyyn mm. Lapin piirin Eelis Kelottijärjen sekä Etelä-Hämeen Kauko Peuran esitykset.

Päätösvaliokunta esittää yksimielisesti, että ne lähetettäisiin liittohallituksen tiedoksi toimenpiteitä varten,

PÄÄTÖS Hyväksyttiin yksimielisesti Eelis Kelottijärjen kannanotto (liite ^{nia} 89) ja Kauko Peuran (liite ^{nia} 90) lähetettäväksi liittohallitukselle.

← Asia loppuun käsitälty.

~~KÄSITTELYKOKOUKSEN PÖYTÄPÖYDÄLLÄ~~

← Koulutuspoliittinen julkilausuma

Koulutuspoliittinen julkilausuman
Esitteli Helmi Astala

(*Julkkilausuma*
jaettu liittokousedustajille.)

" Tämän julkilausuman käsittely on nähden päätösvaliokunnan neljä jäsentä esittänyt eriävän mielipiteen

ja nimenomaan eriävän mielipiteen käsittelyjärjestykseen nähden. He olisivat toivoneet, että tämä olisi voitu käsitellä vasta tänään. Muuten koulutuspoliittinen julkilausuma on siis päätösvaliokunnan ehdotuksena sen sisältöinen kuin se pöydällä on.

← Keskustelu

1 → Esko Siltavuori, *Uusimaa?*

" Esitetään koulutuspoliittinen lausumaluonnoksen hylättäväksi sillä perusteella, että siinä on hyvin puutteellisesti ~~kuin~~ tuotu esiin tämän hetken keskeisemmät koulutuspoliittiset kysymykset, kuten - hallituksessa on hyväksytyt suoistushjelmat ja tälle vuodelle hyväksytyt valtion budjetti ja valtion ja kuntien välisen sopimuksen toteuttaminen sadoissa kunnissa sillä seurauksella, että olemassa olevia koulutusresurssia heikennetään. - koulutusrakenteeseen liittyvissä kysymyksissä demokraattisten voimien keskeinen taistelutehtävä on ollut kymmenennen peruskoululuokan puolesta joka vaatimus esityksestä puuttuu, samoin kuin vaatimus tasoryhmituksen poistamisesta ~~tästä esityksestä puuttuu.~~

Edelleen opetuksen siäällön osalta rauhan kasvatuksen vaatimus ~~vasta~~ puuttuu. Ei^{ole}myöskään mitään syytä SKDL:n kannanotoissa kehää SDP:n viimeaikaista koulutuspolitiikkaa, koska SDP on ollut keskeisesti vaikuttamassa siihen supistuslinjaan, jolla laajamittaisesti tälläkin hetkellä

on supistettu ja siirretty kaikkea keskeisiä SKDL:n vaatimia koulutuspolittisia uudistuksia. Edellä kuulluilla perusteilla esitän, että kokous hylkää tehdyn esityksen ja velvoittaa valittavaa liittokokousta ja liittohallitusta palaamaan asiaan siten, että voimistetaan taistelua selkeiden tavoitteiden puolesta supistuslinjan torjumiseksi ja todellisen koulutus uudistuksen aikaansaamiseksi.

← (2) Helena Soini, ^{Etelä-Häme} / kannatti Esko Siltavuoren ^{tekemää} / esitystä.

PÄÄTÖS

Suoritettiin koeäänestyks~~essä~~^{tiin}. Valiokunnan esitys jaa, Siltavuoren esittämä ja Soinin kannattama esitys ei. Ääntenlaskijat totesivat jaa-äänten enemmistön. Liittokokous hyväksyi valiokunnan esityksen koulupoliittiseksi julkilausumaksi (liite ^{nio} 91).^{has}

Asia loppuun käsitelty.

#29

Kansainvälispoliittinen asiakirja

Valiokunnan puheenjohtaja Erkki Kauppila esitteli valiokunnan esityksen: (~~Esitys liite 92~~) X

Keskustelu: 1 Heikki Sneck, (Haettava piiri ???)

" Tämä kansainvälispoliittinen lausuma on asiakirja, joka antaa liitollemme tästä eteenpäin hyvät perusteet tällä alalla tehtävään työhön. Erityisesti tässä korostetaan sellaisia tärkeitä ajankohtaisia kysymyksiä kuin Suomen ja Neuvostoliiton ystävyysuhteiden rakentamista, joka on perinteinen liittomme toimintakenttään kuuluva asia, ja imperialistisen vastaisen taistelun ajankohtaisia kysymyksiä. Kuten valiokunnan puheenjohtaja esitti, valiokunnassa oltiin eri mieltä erästä kohdasta, joista lausumaluonnokseen esitettiin lisäyksenä. Tämä kohta käsittelee eräiden

(kirjoitetaan esittely)

Kansainvälispoliittinen valiokunta
Erkki Kauppila

Kansainvälispoliittinen valiokunta on työskennellyt kokouksen aikana ahkerasti ja ehdottaa liittokokouksen hyväksyttäväksi uutta, laajennettua kansainvälispoliittista päätösehdotusta. Valiokunta on työskennellyt sopuisasti ja ehdotus on yksimielinen muutamaa yksityiskohtaa lukuunottamatta.

Lähtien siitä, että kansandemokraattisen liikkeen kaikkien järjestöjen tulee tuntea entistäkin selkeämmin olevansa osa imperialisminvastaista rintamaa, luonnoksessa esitetään, että liittokokous määrittelee sekä tavoitteet taistelussa jännityksen liennytyksen jatkamiseksi että imperialisminvastaisen solidaarisuustaistelun tämän hetken tehtävät yleensäkin. Tämä tehdään luonnoksen toisessa osassa.

Lähtien tämän yhteistoimintaliikkeen suurista pehinteistä ja kansamme keskeisistä eduista päätösesityksessä korostetaan voimakkaasti Suomen ja Neuvostoliiton yhteistoiminnan kaikilla aloilla ja kehoitetaan päättävästi torjumaan kaikki yritykset maittemme luottamuksellisten suhteiden häiritsemiseen ja yhteistyön heikentämiseen. Julkilausuma kiinnittää huomiota siihen, että ensi vuonna vietämme suuren historiallisen murrosvuoden 1917 60-vuotisjuhlia, vuoden jona kansallemme avautui tie kansalliseen riippumattomuuteen. Kaikki järjestömme tulevat olemaan varmasti mukana näiden merkkivuoden tapahtumien valmistelussa ja järjestämisessä.

Haluan korostaa vielä paria lausunnon yksityiskohtaa. Lausunnossa tuomitaan Kiinan maolaisjohdon toiminta ja kiinnitetään vakavaa huomiota maolaisryhmien kansallisten etujemme vastaiseen toimintaan myös Suomessa ja kehoitetaan järjestöjämme ja lehtiämme vaippauteen sen suhteen. /Siitä jo liittokokouksen päätös.

Julkilausumaehdotuksessa puututaan myös yhteen suureen ajankohtaiseen kiistakysymykseen, niin sanottuun sonnefeltinoppiin, joka luonnehditaan erääksi imperialistisen sekaantumis-

politiikan uudeksi ilmiöksi, jonka mukaisesti USA on ETY:kin päätösasiakirjaa loukaten sekaantunut Länsi-Euroopan maiden sisäisiin asioihin pyrkien erityisesti estämään Länsi-Euroopan kommunististen puolueiden osallistumisen maittensa hallitukseen muiden vasemmisto- ja demokraattisten voimien kanssa. Valiokunnan vähemmistö ei olisi pitänyt tarpeellisenä tämän asian käsittelyä ^{ainakaantällä tavalla} tässä yhteydessä.

Vielä pari huomautusta:

Olemme käsitelleet suuren määrän jäsenistö- ja kansainvälisen toiminnan kysymyksiä, mutta emme ole pitäneet mahdollisena niiden sijoittamista tähän asiakirjaan.

Vielä eilen kirjoitimme luonnokseemme vaatimuksen Espanjan kommunistisen työläisjohtajan Marcelino Camashon vapauttamisesta fasistisesta vankilasta. Nyt tiedämme, että ainakin eilen hän oli vapaalla jalalla ja voimme ilomielin poistaa hänen nimensä poliittisten vankien vapauttamista koskevasta kohdasta sivulla 6.

Tällä huomautuksella esitämme kansainvälistä poliittista asiakirjan hyväksymistä.

imperialististen piirien pyrkimyksiä jännityksen lieventämiskehityksen hidastamiseksi ja pysäyttämiseksi tarkastella ymaail~~maa~~ etupiiri~~hin~~ jaetuna. Kuten tunnettua, monet imperialismin palvelukseen asettuneet piirit ovat kehitelleet ns. teorioita ja oppeja, joille yritetään saada virallistettua asemaa. Katsoimme, että liittokokouksen kannatossa tällaisten ns. teorioiden ja oppien lähempi ja yksityiskohtainen tarkastelu ei ole tarpeen, vaan kausumassa tulisi yleisesti ja kokoavasti ja kattavasti ottaa kantaa näiden kylmän sodan hengessä tehtyjen oppikehitelmiä vastaan. Lausunnossa annetaan sellainen yksinkertaista ja puutteellinen käsitys, että näillä imperialistisilla piireillä olisi yksi erityisesti muiden vastaavalaisten suunnitelmien joukosta erottava oppi. Esitimme valiokunnassa sellaisen lausuman täsmentävän muoto~~ksin~~^{ksen}, joka ottaa huomioon imperialististen piirien erilaiset suunnitelmat ja taktiikan sovellutukset. On valitettavaa, että tämä täsmentävä ja sellainen tämän ajatuksen hyväksyvä muotoilu ei saanut kannatusta, vaan erään muut, niinkuin sanottiin, oleelliset näkökohdat perustelivat sen muotoilun ottamista tähän, jolla ei ole niinkään tehtävää kaikkien puolien tarkastelussa, kuin joidenkin taktisten näkökohtien tarkastelussa.

XXXXXX

Keskustelu päättyi nyt.

PÄÄTÖS

Liittokokous hyväksyi kansainvälispoliittisen valiokunnan esityksen valiokunnan esittämässä muodossa yksimielisesti (liite ^{n:o 9} 9p).

48 30

Kunnallispoliittinen asiakirja

Valiokunnan puheenjohtaja Leo Suonpää esitti valiokunnan esityksen kunnallispoliittiseksi asiakirjaksi.

"Kunnallispoliittinen valiokunta on kunnallispoliittisen asiakirjan lisäksi käsitellyt kunnallispolitiikan alaa koskevat aloitteet, joista se on antanut aloitevaliokunnalle lausuntonsa.

Kunnallispoliittinen asiakirja ei ole tarkoitettu SKDL:n kunnallispoliittiseksi periaateohjelmaksi, vaan sillä pyritään nyt kunnallisvaalivuotena sanomaan SKDL:n kanta eräisiin tärkeisiin kunnallisiin asioihin. Ei ole haluttu siitä kuitenkaan käyttää vaaliohjelman nimitystä.

Asiakirjan luonnos on ollut järjestöjen käsittelyssä ja järjestöiltä on tullut runsaasti muutos- ja lisäysehdotuksia, joita valiokunta on voinut huomioida liittokokouksen hyväksyttäväksi nyt esittämässään kunnallispoliittisessa asiakirjassa. Muutamat järjestöjen ehdotukset ovat sellaisia, että ne liittyvät läheisesti myös muihin tässä liittokokouksessa hyväksyttäviin asiakirjoihin, jonka vuoksi valiokunta ei ole ottanut niitä tähän ehdotukseensa. Kunnallispoliittiset asiat ovat maan eri alueilla ja eri kunnissa tärkeysjärjestyksessä ja ajan-kohtaisesti hyvin erilaisia. Valiokunnan jäsenet olisivatkin senvuoksi halunneet monessa kohdassa painottaa enemmän sellaisia yksityiskohtia, jotka heillä omassa kunnassaan taikka omalla alueellaan ovat erikoisesti esillä. Kaikkien näiden asioiden ottaminen mukaan olisi kuitenkin laajentanut ja muuttanut asiakirjan luonnetta niin, että valiokunta ei ole katsonut sitä tarpeelliseksi.

Eräissä tärkeissä yleisissä asioissa valiokunnan jäsenet olisivat toivoneet perusteellisempaa selvittelyä, jotka eivät kuitenkaan sopineet tämän asiakirjan puitteisiin. Valiokunta pitääkin

tarpeellisena, että liittokhallitus valmistaa lähiaikoina lähiaikoina verokysymyksestä sen kaikki alueet käsittävän kokonaisuohjelman tai SKDL:n kannanmäärittelyyn.

Valiokunnan ehdotus, joka on jaettu kokousedustajille on kokonaisuudessaan valiokunnassa yksimielinen, Niin myös muutosten ja pois jätettyjen muutosehdotusten osalta.

Tässä yhteydestä, kun luonnokseen on tehty huomattavan paljon muutoksia, ja joista suurin osa kuitenkin on muodollisia ja joilla on pyritty tekstin sanontaa parantamaan, niihin en puutu, mutta mainitsen muutamia sellaisia oleellisempia lisäyksiä taikka muutoksia, joita luonnokseen on tehty.

Ensimmäisellä sivulla kpl 2 on uusi ja se kuuluu seuraavasti:

SKDL ei hyväksy valtiovallan ja kunnallisten keskusjärjestöjen välisiä sopimuksia, joilla pyritään rajoittamaan kuntien itsenäistä päätäntävaltaa ja heikentämään kuntien mahdollisuuksia kehittää palvelujaan ja yleensä turvata suunnitelmiansa toteuttamista sekä hoitaa työllisyyttä.

Toisella sivulla ensimmäisen täyden kapl:een viimeiseen virkkeeseen on lisätty seuraavaa:

Valtiovallan ja kuntien on suoritettava hankintansa ensisijaisesti kotimaasta tai sosialistisista maista.

Kolmannen sivun ensimmäisen täyden kappaleen keskeisimmäksi lauseeksi on lisätty seuraavaa:

Kuntien valtionapujärjestelmää on yksinkertaistettava ja saatava kantokykyluokitus oikeudenmukaisemmaksi siten, että kuntien eriarvoinen taloudellinen asema otetaan huomioon.

Neljännellä sivulla on tehty useita muutosesityksiä, kuten esim. terveystalveluja koskevaan kohtaan ensimmäisen kappaleen viimeinen virke, joka kuuluu seuraavasti:

Valtion on osallistuttava tähänastista suuremmalla osuudella terveystalvelujen kustannuksiin.

Neljännän sivun ~~toisen~~ toisen kappaleen loppu kuuluu seuraavasti:

Ennenkaikkea on kehitettävä kansanterveyslain mukaista terveydenhuoltoa ja valtion varoja on suunnattava ensisijaisesti kansanterveyslain mukaiseen järjestelmään. Mahdollisuudet yksityiseen keino-
teluun terveystalveluilla on estettävä.

Koulutuksen uudistusta koskevaan kohtaan olisi haluttu paljon täsmällisiä lisäyksiä, mutta se olisi tehnyt tästä tähän puitteisiin sopimattoman laajan kohdan ja valiokunta ei halunnut siihen mennä, -
Kuitenkin tähän ensimmäiseen kappaleeseen sivulle 5 on lisätty tämä taso kurssija koskeva kohta ja lause koulujärjestelmään tulee liittää myös kuusi-
vuotiaiden opetus. Edelleen sivulle 5 toinen kpl on kokonaisuudessaan uusi ja kuuluu seuraavasti:

Keskiasteen ammatillinen koulutus on pikaisesti uudistettava sekä rakenteellisesti että sisällöllisesti. Opetukseen on lisättävä työelämän tuntemusta käytännössä ja teoriassa. Työturvallisuusopetusta on tehostettava ja annettava riittävästi tietoa ammattiyhdistystoiminnasta. Uudistetun keskiasteen ammatillisen koulutuksen tulee muodostaa lukion kanssa kilpailukykyinen väylä jatko-opintoihin korkeakouluissa.

Sivulle 5 toiseksi viimeiseen kappaleeseen toinen lause lisätään ~~kor~~ "... korvaavien koulujen sisälllyttämistä kunnan koulujärjestelmään ei voida hyväksyä."

Kuudennen sivulla neljäs kappale viimeinen virke on uusi ja kuuluu seuraavasti:

Kuntien

on lisättävä omien kulttuuripalvelujensa tarjontaa mm. rakentamalla kulttuuri- ja vapaa-aikatoimintaan tarvittavia tiloja sekä kehittämällä kirjasto-, elokuva- ym. kulttuuripalveluja.

Seitsemännen sivun 1. kappaleen ~~viimeinen~~ viimeinen virke on uusi ja kuuluu seuraavasti:

- Asuntojen välitys on annettava kuntien yksin oikeudeksi.

Sivu 7 3. kappaleen viimeinen lause on uusi ja kuuluu

Pankit ja vakuutuslaitokset on velvoitettava myöntämään riittävät ja riittävän pitkäaikaiset ensisijaislainat.

Ja sivun 7 4. kpl ~~u~~ on uusi ja kuuluu seuraavasti:

Kunnan on rakentamisen ohjaamiseksi laadittava asukkaiden etuja vastaava, koko kunnan aluetta koskeva yleisuunnitelma, jonka pohjalta yksityiskohtainen kaavoitus suoritetaan. Taajamarakenteen hajautuminen ja työpaikkojen liiallinen keskittyminen suuriin keskuksiin on es-tettävä, jotta vältetään työmatkojen kohtuuton piteneminen ja ruuhkautumiset haitat. Puistojen, lasten leikki-paikkojen ja muiden virkistysalueiden riittävyys on varmistettava.

Valiokunnan ehdotus kokonaisuudessaan on yksimielinen

PÄÄTÖS

Valiokunnan esitys kunnallispoliittiseksi asiakirjaksi liittokokous hyväksyi yksimielisesti.

(Liite no 93)

31

~~49~~

Lastenoikeuksien poliittinen ohjelma

Valiokunnan puheenjohtaja Helvi Niskanen esitteli valiokunnan esityksen. (liite

(kirj. Niskanen)